

Imunoterapie v onkologii

Od roku 2011, kdy byl do běžné praxe zaveden první checkpoint inhibitor, si imunoterapie vydobyla nezastupitelné místo v onkologii. A v současné době je imunoterapie vnímána vedle chirurgie, chemoterapie, cílené terapie a radioterapie, jako další základní pilíř v onkologické léčbě.

I když je imunoterapie v současné době často vnímána pouze jako léčba checkpoint inhibitory, je nutné si uvědomit, že jde jen o jednu z mnoha možností, jak modulovat imunitní systém. Počátky „moderní“ imunoterapie datujeme k počátku 20. století, kdy si lékaři uvědomili, že v těle existují buňky, které hrají důležitou roli v boji s nádorem. A jak šel čas, docházelo k dalším objevům jednotlivých složek imunitního systému, byly objasněny některé mechanismy imunitní reakce, došlo k nezadržitelnému vývoji na poli monoklonálních protilátek, bez kterých si neumíme v současné době představit moderní

onkologickou léčbu. Každý takovýto pokrok, který je střípkem do větší skládačky, byl viditelně odměněn Nobelovou cenou, a to od roku 1908 pro Paula Ehrlicha a Ilyu Mechnikova za jejich práci související s imunitním systémem přes roky 1919, 1960, 1972, 1984, 1987, 1996, 2011 až po rok 2018 za objasnění a využití inhibice signálních drah v průběhu imunitní reakce pro Jamese Allisona a Tasuku Honjo.

A přestože je pokrok v medicíně nezadržitelný, s pokorou musíme přiznat, že toho stále víme málo. Především víme málo o tom, když ovlivníme jednu část imunitního systému, co se stane v dlouhodobém horizontu a jaký to bude mít dopad na celkový organismus. To neznamena, že se nemáme radovat z pokroku a z novinek, které přináší našim pacientům naději na kvalitní a delší život.

Toto číslo je zaměřeno na malou část komplexního tématu souvisejícího s imunoterapií. A má být vní-

máno jako další střípek souhrnných a dosavadních znalostí o využití imunoterapie v onkologii. Kromě shrnutí současných novinek v imunoterapii, které jsou reálně dostupné a aplikovatelné pacientům v České republice, je zde článek, který shrnuje současné poznatky týkající se biomarkerů pro použití imunoterapie. Další články se zamýšlí nad možností využití imunoterapie v onkologické léčbě. A to jednak o možném využití imunoterapie v kombinaci s další etablovanou metodou jako je radioterapie. Nebo nad posunem využití imunoterapie od čistě paliativního způsobu léčby k využití imunoterapie jako je neoadjuvantní přístup. To, že imunoterapie není jen doménou solidních nádorů dokládá článek, který shrnuje novinky v léčbě Hodgkinova lymfomu.

MUDr. Jindřich Kopecký, Ph.D.
Onkologická klinika FN, Hradec Králové